

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 04 0 K 008426 18 Kž
Sarajevo, 22.10.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Slavka Marića kao predsjednika vijeća, Emira Neradina i Dragana Čorlije kao članova vijeća, uz učešće Živane Roić kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih M. ., A. K., V. B. i S. M., zbog krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. i u vezi sa članom 31. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi kantonalne tužiteljice iz Zenice, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008426 16 K od 27.02.2018. godine, nakon održane sjednice vijeća dana 22.10.2019. godine, kojoj su prisustvovali federalni tužitelj D. S., optužena V. B. i njena braniteljica advokat M. H., optuženi S. M. i njegova braniteljica A. M. – uposlenica Kantonalnog zavoda, i advokat R. M. - braniteljica optuženog A. K., a u odsustvu uredno obavještenih optuženog M. B., njegovog branitelja advokata H. M. i optuženog A. K., donio je:

P R E S U D U

Žalba kantonalne tužiteljice iz Zenice u odnosu na dio presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008426 16 K od 27.02.2018. godine kojim je optuženi S. M. oslobođen od optužbe se odbija kao neosnovna i u tom dijelu se potvrđuje prvostepena presuda, dok se žalba kantonalne tužiteljice iz Zenice u odnosu na dio presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008426 16 K od 27.02.2018. godine kojim su optuženi M. B., A. K. i V. B. oslobođeni od optužbe djelimično uvažava, u tom dijelu se pobijana presuda ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008426 16 K od 27.02.2018. godine optuženi M. B., A. K., V. B. i S. M. su, na osnovu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), oslobođeni od optužbe da su počinili krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH). Istom presudom su, na

osnovu člana 212. stav 4. ZKP FBiH, oštećeni upućeni da imovinskopравни zahtjev ostvaruju u parničnom postupku, dok je na osnovu člana 203. stav 1. ZKP FBiH odlučeno je da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

Protiv navedene presude je blagovremeno žalbu izjavila kantonalna tužiteljica iz Zenice (kantonalna tužiteljica), zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a prema sadržaju žalbe i zbog pogrešne primjene Krivičnog zakona, sa prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži, pobijanu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovore na žalbu su dostavili branitelji optuženih A. K., V. B. i S. M., u kojima su predložili da ovaj sud odbije žalbu kantonalne tužiteljice kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.

Federalna tužiteljica je u svom podnesku broj T04 0 KTPOŽ 0010183 18 2 od 03.07.2018. godine predložila da se, iz razloga koje navodi u podnesku, uvaži žalba kantonalne tužiteljice.

Na sjednici vijeća, koja je shodno odredbi člana 319. stav 3. ZKP FBiH, održana u odsustvu uredno obavještenih optuženog M. B., njegovog branitelja advokata H. M. iz Z. i optuženog A. K., tužitelj Federalnog tužiteljstva je ostao kod izjašnjenja i prijedloga iz ranije citiranog dopisa. Branitelji optuženih A. K., V. B. i S. M. su također ostali kod navoda i prijedloga iz svojih odgovara na žalbu, dok su se optuženi V. B. i S. M. saglasili sa izlaganjem svojih branitelja.

Ovaj sud je pobijanu presudu ispitao u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka kantonalna tužiteljica u žalbi ukazuje da prvostepeni sud na strani 8. (posljednji pasus) i 9. (prvi pasus) obrazloženja pobijane presude navodi da prihvata materijalne dokaze odbrane optužene V. B., među kojima i fotokopije nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke E. B. i vještaka građevinske struke I. Č. i D. Đ., iako naredbe za navedena vještačenja nije izdao sud u skladu sa odredbom člana 110. ZKP FBiH, niti su vještaci neposredno ispitani pred sudom o svojim nalazima i mišljenjima, zbog čega smatra da su to nezakoniti dokazi, pa se, po mišljenju kantonalne tužiteljice, takva vještačenja „ne mogu prihvatiti kao dokazi“, pri čemu se poziva na odluku Ustavnog suda BiH broj AP-.../06 od ...08. godine. Kantonalna tužiteljica smatra da je postupajući na opisani način, prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, jer je „nepravilno primijenio odnosno nije primijenio član 11. stav 2. ZKP FBiH“.

Najprije ovaj sud nalazi da pobijana presuda nije zasnovana na dokazima na koje kantonalna tužiteljica ukazuje žalbom, pa se stoga ne može raditi o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH. Nadalje, što se tiče žalbenih

navoda koji ukazuju na postojanje relativno bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi nepravilne primjene, odnosno neprimjenjivanja odredbe člana 11. stav 2. ZKP FBiH, isti se ocjenjuju paušalnim, jer je pored ukazivanja na nepravilnu primjenu ili neprimjenjivanje određene odredbe procesnog zakona, kantonalna tužiteljica bila dužna u žalbi određeno navesti u kom smislu i zbog čega je to bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje prvostepene presude, što je u konkretnom slučaju propušteno, pa se takav žalbeni prigovor nije mogao ni ispitati.

Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi člana 15. ZKP FBiH, kantonalna tužiteljica vidi u tome što prvostepeni sud prilikom donošenja presude nije s jednakom pažnjom utvrđivao činjenice koje terete optužene, kao i one koje im idu u korist. Međutim, kako ovako postavljen žalbeni prigovor sadrži samo uopćenu tvrdnju o povredi prethodno pomenute zakonske odredbe, bez dalje konkretizacije činjenica (koje idu na teret optuženima) za koje kantonalna tužiteljica tvrdi da ih prvostepeni sud nije utvrđivao sa jednakom pažnjom kao i činjenice koje optuženim idu u korist, i ovaj žalbeni prigovor je ocijenjen paušalnim i kao takav se nije mogao ispitati.

Paušalnim se cijeni i žalbeni prigovor kantonalne tužiteljice da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH jer je izreka presude protivrječna razlozima presude, s obzirom da kantonalna tužiteljica u žalbi ne konkretizuje u čemu se ogleda protivrječnost. Nadalje, kada je u pitanju žalbeni navod kantonalne tužiteljice kojim ukazuje da bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji zbog toga što su protivrječni i nejasni razlozi u obrazloženju presude, ovaj sud ističe da taj propust (protivrječni i nejasni razlozi u obrazloženju presude) ne predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, nego se eventualno mogu razmotriti u okviru žalbenog osnova pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Polazeći od obrazloženja pobijane presude, odnosno zaključka da nije dokazano da su optuženi povrijedili blanketne propise, kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da prvostepeni sud nije u potpunosti i određeno iznio koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane i da nije dao ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza. S tim u vezi, kantonalna tužiteljica dodatno ukazuje da je prvostepeni sud propustio da cijeni nalaze i mišljenja vještaka optužbe I. Š. i L. S. i da se izjasni da li ih prihvata kao vjerodostojne ili ne. Navedenim postupanjem je, po mišljenju kantonalne tužiteljice, prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Ovaj žalbeni prigovor je osnovan.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud donio presudu kojom je optužene oslobodio od optužbe na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH iz razloga što nije dokazana povreda blanketnih normi iz činjeničnog supstrata predmetnog krivičnog djela. Pri tome se prvostepeni sud pozvao na nedostatke koji se odnose na konkretne blanketne norme, kako su one postavljene u opisu krivičnog djela, tj. da bez navođenja dodatnih blanketnih propisa se ne može ni razmotriti pitanje odgovornosti optuženih, ne ulazeći u ocjenu dokazanosti ostalih obilježja krivičnog djela koje je optuženima stavljeno na teret.

Međutim, imajući u vidu sadržaj blanketnih normi navedenih u činjeničnom opisu krivičnog djela koji proizilazi iz izvedenih dokaza, tj. člana 105. stav 1. Statuta I. i. d.d. Z. (propisuje obavezu predsjednika i članova nadzornog odbora da svoje obaveze i odgovornosti izvršavaju u skladu sa interesima dioničara i privrednog društva), člana 108. stav 1. i 3. (propisuje da Uprava organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja dioničko društvo i odgovara za zakonitost poslovanja, a za rad Uprave odgovoran je direktor), člana 109. tačka 6. (propisuje da Uprava snosi odgovornost za zakonitost rada) i člana 110. stav 3. pomenutog Statuta (propisuje da direktor predsjedava Upravom, rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Društvo i odgovara za zakonitost poslovanja), ovakvo obrazloženje prvostepenog suda ne sadrži razloge za zaključak po pitanju postupanja optuženih suprotno članu 105. stav 1. Statuta I. i. d.d. Z. Naime, za ocjenu da li postoji povreda ove blanketne norme (obaveze predsjednika i članova nadzornog odbora da svoje obaveze i odgovornosti izvršavaju u skladu sa interesima dioničara i privrednog društva), od značaja je ocjena dokazanosti ostalih činjenica i okolnosti iz činjeničnog supstrata datog krivičnog djela. Ovo posebno kada se ima u vidu da je optuženima stavljeno na teret da su, između ostalog, pričinili štetu privrednom društvu I. i. d.d. Z. u iznosu od KM, na način opisan u optužnici. Prema tome, isključivo pozivanje na nedostatke blanketnih normi, kada je u pitanju postupanje suprotno članu 105. stav 1. Statuta I. i. d.d. Z., nije dovoljno za ocjenu da optuženi nisu postupili protivno toj odredbi, nego je bilo potrebno ocijeniti, i o tome dati razloge, da li su optuženi u konkretnom slučaju povredom navedene norme zaista pričinili štetu privrednom društvu I. i. d.d. Z., kako im je to stavljeno na teret optužnicom izmijenjenom na glavnom pretresu. Kako prvostepeni sud u vezi ocjene prethodno pomenutih činjenica i okolnosti ne daje nikakve razloge u obrazloženju pobijane presude, kao što uostalom u tom kontekstu nije dao razloge niti za ocjenu nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke I. Š. i L. S. (na koje dokaze se dodatno poziva žalba), pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, na što je opravdano ukazano žalbom kantonalne tužiteljice. Postupajući na navedeni način, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Suprotno prethodno navedenom, kada su u pitanju povrede preostalih blanketnih normi navedenih u činjeničnom opisu krivičnog djela koje se optuženima stavlja na teret, tj. člana 108. st. 1. i 3., člana 109. tačke 6. i člana 110. stava 3. Statuta I. i. d.d. Z. (koje u suštini propisuju ovlaštenja i odgovornost za organizovanje rada, rukovođenje poslovanjem, zastupanje i predstavljanje privrednog društva, te odgovornost za zakonitost poslovanja), prvostepeni sud je na strani 13. obrazloženja pobijane presude naveo jasne i određene razloge zašto smatra da izvedenim dokazima nije dokazana povreda istih od strane optuženih, pa je u tom dijelu žalbeni prigovor kantonalne tužiteljice ocijenjen neosnovanim.

Imajući u vidu da se odredba člana 105. stav 1. Statuta I. i. d.d. Z. odnosi samo na postupanje predsjednika i članova nadzornog odbora, a to su u konkretnom slučaju optuženi M. B., A. K. i V. B., ne i optuženi S. M., to se i utvrđena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH ograničava na dio presude koji se odnosi na krivičnopravne radnje kojima su prethodno pomenuti optuženi oslobođeni od optužbe da

su učinili predmetno krivično djelo. Iz tih razloga je samo u tom dijelu, u skladu sa odredbom člana 330. stav 2. ZKP FBiH, ukinuta prvostepena presuda, pa u odnosu na optužene M. B., A. K. i V. B. nisu razmatrani dalji žalbeni prigovori iz preostalih žalbenih osnova, nego samo u odnosu na optuženog S. M., u odnosu na kojeg prvostepena presuda nije zahvaćena prethodno pomenutom bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da prvostepeni sud u pobijanoj presudi, nakon što je pravilno utvrdio činjenice koje se odnose na svojstvo optuženog S. M., okolnosti objave oglasa za prodaju predmetnih nekretnina (podrumskog prostora „samački smještaj“ ukupne površine m² i objekta „vešeraj“ sa pripadajućim zemljištem površine m²), zaključivanje predugovora, a zatim izostavljanje navoda o površini zemljišta koje pripada objektu „vešeraj“ u odluci Nadzornog odbora I. i. d.d. Z. od ...10. godine, te konačno o realizaciji same prodaje, izvodi pogrešan zaključak da nije dokazano da su povrijeđeni blanketni propisi, čije se kršenje ovom optuženom stavlja na teret. Pored toga, kantonalna tužiteljica, pozivajući se na zakonsku definiciju krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 1. KZ FBiH, ističe da je radnja izvršenja ovog krivičnog djela postavljena alternativno (da se djelo može izvršiti povredom zakona, drugog propisa ili općeg akta), a ne kumulativno, kako to pogrešno zaključuje prvostepeni sud, te da je dovoljno kršenje odredbi Statuta I. i. d.d. Z., kao općeg akta preduzeća kojeg citirana odredba ima u vidu.

Ovi žalbeni prigovori ne mogu dovesti u pitanje pravilnost dijela pobijane presude kojim je optuženi S. M. oslobođen od optužbe.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud nakon ocjene izvedenih dokaza zaključio da su odredbe Statuta I. i. d.d. Z., navedene u činjeničnom supstratu optužnice izmijenjene na glavnom pretresu, općeg karaktera, te da u konkretnom predmetu „jednostavno navođenje odredaba Statuta, a bez blanketne povezanosti sa posebnim propisom, ne dokazuje izvršenje djela od strane optuženih“. Dodatno pojašnjenje koje prvostepeni sud navodi u obrazloženju pobijane presude je da „nije bilo dovoljno navesti samo povredu Statuta kao općeg akta, već se trebao navesti poseban propis na osnovu kojeg bi se moglo razmotriti pitanje odgovornosti optuženih osoba“, te na takvom obrazloženju temelji svoj zaključak da izvedenim dokazima nije dokazana povreda blanketnih propisa kao obilježja bića krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret. Prethodno navedenim žalbenim prigovorima, po ocjeni ovog suda, nije doveden u sumnju takav zaključak prvostepenog suda. Naime, optužnicom izmijenjenom na glavnom pretresu je optuženom S. M. stavljeno na teret, između ostalog, da je postupio protivno odredbama člana 108. st. 1. i 3., člana 109. tačka 6. i člana 110. stav 3. Statuta I. i. d.d. Z. Prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude (strana 13.) navodi da se navedene blanketne odredbe odnose na organizovanje rada, rukovođenje poslovanjem, zastupanje i predstavljanje dioničkog društva od strane Uprave, odgovornost Uprave za zakonitost poslovanja i rada, i odgovornost direktora za rad Uprave, te ovlaštenje direktora da predsjedava Upravom, rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Društvo i odgovara za zakonitost poslovanja. Okolnosti na koje se poziva kantonalna tužiteljica u svojoj žalbi, a koje se odnose na

svojstvo optuženog S. M., okolnosti objave predmeta prodaje sa pomenutim površinama zemljišta i realizacije iste, se ne mogu dovesti u vezu sa povredom prethodno pomenutih blanketnih normi. Isto tako, kada se ima u vidu sadržaj prethodno pomenutih blanketnih odredbi, okolnost da je radnja izvršenja ovog krivičnog djela postavljena alternativno i da je za postojanje predmetnog krivičnog djela dovoljno postupanje protivno odredbama Statuta I. i. d.d. Z., što ni za ovaj sud nije sporno, ne može ni na koji način dovesti u sumnju zaključak prvostepenog suda da nije dokazano povrjeđivanje prethodno pomenutih odredaba Statuta I. i. d.d. Z. od strane ovog optuženog.

Ovaj sud također nalazi neosnovanim žalbeni prigovor kojim se osporava zaključak prvostepenog suda da radnje koje je preduzeo optuženi S. M. ne predstavljaju propuštanje dužnosti nadzora, kao način izvršenja predmetnog krivičnog djela u smislu odredbe člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH. Naime, na osnovu analize činjeničnog opisa krivičnog djela iz izreke pobijane presude i ovaj sud je došao do zaključka da isti, izuzev parafraziranja zakonskog teksta („propuštanjem dužnosti nadzora“), ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih bi proizilazilo da je optuženi S. M. predmetno krivično djelo počinio i na taj način, tj. propuštanjem dužnosti nadzora. Ova alternativno propisana radnja izvršenja krivičnog djela se, kako to pravilno navodi prvostepeni sud u obrazloženju, može počiniti samo nečinjenjem. Kako takvo nečinjenje nije sadržano u optužnici izmijenjenoj na glavnom pretresu, pravilan je stav prvostepenog suda da opisane radnje ne predstavljaju propuštanje dužnosti nadzora, zbog čega je neosnovan žalbeni prigovor izjavljen u tom pravcu.

Ostali žalbeni prigovori kantonalne tužiteljice kojima osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, vezano za optuženog S. M., u konkretnom slučaju se svode na vlastitu ocjenu dokaza optužbe i argumentiranje u korist zaključka da izvedeni dokazi potvrđuju učinjenje predmetnog krivičnog djela od strane optuženog. Takvim navodima kantonalna tužiteljica ne osporava činjenična utvrđenja prvostepenog suda iz pobijane presude, jer se prvostepeni sud, nakon izvođenja zaključka da nije dokazana povreda blank etnih normi, nije ni bavio daljom ocjenom dokaza i utvrđivanjem činjenica koje se odnose na preostali dio činjeničnog supstrata iz optužnice. Stoga, takvi žalbeni prigovori nisu mogli biti ni ispitani.

Iz navedenih razloga je ovaj sud, djelimičnim uvažavanjem žalbe kantonalne tužiteljice, na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) i stav 2. ZKP FBiH ukinuo presudu Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008426 16 K od 27.02.2018. godine u dijelu kojim su optuženi M. B., A. K. i V. B. oslobođeni od optužbe da su počinili krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. i u vezi sa članom 31. KZ FBiH, u tom dijelu predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje, dok je na osnovu člana 328. ZKP FBiH, u odnosu na dio presude kojom je optuženi S. M. oslobođen od optužbe da je počinio isto krivično djelo, žalbu kantonalne tužiteljice odbio i u tom dijelu potvrdio prvostepenu presudu.

U pogledu ukinutog dijela, u ponovnom postupku će prvostepeni sud otkloniti propuste na koji je ukazano ovom presudom, preuzeće ranije izvedene dokaze, a po potrebi, izvesti i

nove, vodeći računa o zakonom propisanim obilježjima predmetnog krivičnog djela, pa će nakon brižljive i savjesne ocjene svih izvedenih dokaza, donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Na osnovu izloženog, ovaj sud je temeljem čl. 328. i 330. stav 1. tačka a) i stav 2. ZKP FBiH, donio odluku kao u izreci presude.

Zapisničar
Živana Roić, s.r.

Predsjednik vijeća
Slavko Marić, s.r.